

י.

שהקלנו בתחילתה לחשוב שלושים יום לשנה, החמירו בסופה לאסור עד ט"ו בשבט. וכעין זה כתב המנחת חינוך (רמ"ו, י"ט), ע"ש.

ב. יום אחד בשנה חשוב שנה

ואף שאמרו לעיל (ב) שיום א' בשנה חשוב שנה לענין מלכים, ומשמע שזה לדעת הכל, כתב הריטב"א שתקנת חכמים היא שיהא יום אחד חשוב שנה, והוסיף שלגבי דינים אחרים, כשטרות ותנאים של בני אדם, אין למנות אלא שנה שלימה של י"ב חודש כלשון בני"א.

אולם, הפני יהושע והחכמת מנוח (לעיל ב) דייקו מדברי רש"י (שם ד"ה למלכים) שכתב 'אפילו עמד בשבט או באדר כלתה שנתו', שרק לר"מ הסובר יום א' בשנה חשוב שנה יש חידוש שא' ניסן הוא ר"ה למלכים אם עמד באדר, אבל לר"א אם עמד באדר אין א' ניסן זה חשוב ר"ה שלו, ולדעה זו כתב רש"י אם עמד בשבט, ושלא כהריטב"א.

וכן דייק הטורי אבן ממה שלא אמרה הגמרא שאפי' למ"ד ל' יום בשנה חשוב שנה וכו', משמע שהוא תלוי באותה המחלוקת. אלא שא"כ אם עמד בכ"ט אדר ונכתב שטר באותו היום, ונכתב בכ"ט אדר בשנה ראשונה למלך, אין ידוע אם זהו באותו יום שמלך, או אם שנה שלאחריה, שהרי גם זה נחשב שנה ראשונה של המלך. ולכן הסיק שאפילו לר"א לגבי מלכים יום א' בשנה חשוב שנה.

ג. יום א' בשנה חשוב שנה

כתב הרש"ש, שלא אמרו יום א' בשנה ג' הוא שנה ג', ואח"כ מתחיל מיד שנה רביעית, משום שיום א' בשנה חשוב שנה, היינו שנחשב כבר שנה, אבל ודאי אותה שנה נמשכת עד כלות השנה, וכמו בשנות דורות.

א. ופירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט

פירש רש"י, אף שר"ה של נטיעה הוא א' תשרי, כיון שכבר נעשית אילן, אין שנתה מתחדשת לצאת מידי ערלה עד ט"ו בשבט, והועילו ל' שלפני ר"ה שממהר התירה מט"ו בשבט עד ר"ה. ולכאורה לפי זה, שעתה שהוא אילן ר"ה שלו ט"ו בשבט, גם אם נטע בפחות מל' יום קודם ר"ה, יהא הדין שצריך ג' שנים שלמות, ואח"כ צריך להמתין שוב עד ט"ו בשבט.

אכן דבר זה שנוי במחלוקת ראשונים. שיטת הרמב"ם והראב"ד (הל' נטע רבעי פ"ט הלכות ט"ו-י"ב), וכך היא שיטת הי"מ המובאת בריטב"א, שרק הנוטע ל' יום קודם ר"ה צריך להמתין עד ט"ו בשבט, אבל הנוטע בין ר"ה לט"ו בשבט, לאחר ג' שנים שלמות מעת לעת, כבר אינו ערלה, ואין צריך להמתין עד ט"ו בשבט. וכן דייק הרדב"ז (שם, הי"א) מדברי רש"י כאן [אולי הדיוק הוא ממה שכ' רש"י דממהר התירו מר"ה עד ט"ו בשבט, ואם הוא סובר שצריך להמתין עד ט"ו בשבט הבא, הרי מועיל למהר ההיתר מט"ו בשבט הבא לט"ו בשבט זה].

ומש"כ הרמב"ם שהנוטע בתוך מ"ה יום לר"ה צריך להמתין ג' שנים מר"ה הבא, ביאר מהר"י קורקוס שאותם הימים הפחותים מל' קודם ר"ה אינם נחשבים, וצ"ע הכוונה בזה. וכתב הריטב"א, שלפי זה אין ממתנינים עד ט"ו בשבט אלא אם כן נטע פחות מל' יום קודם ר"ה. אבל הריטב"א עצמו כ' שאינו מחווה, שהרי הפסוקים מדברים בכל ערלה ורבעי, ועוד, מהי הסברא לחלק, והרי זה כהלכתא בלא טעמא. ולכן פירש כשיטת בעל המאור, שלעולם צריך להמתין עד ט"ו בשבט, אפילו אם נטע פחות מל' יום קודם ר"ה.

ובביאור שיטה הראשונה כתב הפני יהושע שדוקא בנטיעה